

ЖАМИЯТНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА АХБОРОТЛАШТИРИШНИНГ РОЛИ

Хотамов Элдорбек Орифжонович

Андижон давлат университети ҳузуридаги

Шаҳрихон агросаноат техникумининг

Ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосари

Аннотация: Иктисодиётда бозор муносабатларига ўтиш жамият ижтимоий-иктисодий ҳаётининг барча соҳаларига ахборотлаштириш соҳасида эришилган энг сўнгги ютуқларни тадбик этиш суръатларини оятда тезлаштириб юборди. “Ахборотлаштириш”, “компьютерлаштириш”, “электрон ҳукумат”, “электрон бошқарув”, “очик таълим” каби атамалар ағтимизга кенг кириб келди. Ахборот тизимлари ва технологиялари йилдан-йилга кишилиқ фаолиятининг турли соҳаларида янада кенг ўлланилиб борилмоқда. Уларни лойихалаштириш, яратиш, ишга тушириш ва кенг ўллашдан маҳсад – жамият ва инсон бутун ҳаёт фаолиятини ахборотлаштириш борасидаги муаммоларини ҳал этишдир.

Калит сузи: жамият, компьютер, билим ва миллий иктисодиети, глобал тармоқлар, маҳаллий тармоқ.

Жамиятни ахборотлаштириш деганда инсон фаолиятининг барча ижтимоий аҳамиятга эга бўлган соҳаларида ахборотлар, билимлар, ишончли маълумотлар билан тўли ва ўз ва тида фойдаланишни таъминлашга қаратилган комплекс чора тадбирларни барча иш жойларига тадбик этиш тушунилади. Ахборотлаштириш нафакат миллий иктисодиёт ривожланишининг иктисодий кўрсаткичлари ўсишига, балки айни пайтда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, янги иш жойларини ташкил этиш ва а олининг турмуш даражасини оширишга ҳам хизмат қилмоқда.

Республикамиз миллий иктисодиёти тармоқ ва соҳаларига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш борасида амалий ишлар Ўзбекистон Республикасининг «Ахборотлаштириш тўғрисида»ги Қонуни, «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони ва «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари асосида олиб борилмоқда. Юқорида келтирилган Президентимиз Фармонида «...реал иктисодиёт тармоқларида, бошқарув, бизнес, фан ва таълим соҳаларида

компьютер ва ахборот технологияларини кенг жорий этиш, ахоли турли катламларининг замонавий компьютер ва ахборот тизимларидан кенг бахраманд бўлишлари учун шарт-шароитлар яратиш» белгилаб кўйилган.

Миллий ахборот ресурслари — бу янги иктисодий категориядир. Ахборот материал ва энергия каби ресурсга айланди ва демак бу ресурсга нисбатан ҳам ким унга эгалик қилади, ким ундан манфаатдор, анчалик унга кириш осон, ундан тижоратда фойдаланиш мумкинми, сингари жиддий саволлар шаклла-ниши табиийдир. Ахборот худди анъанавий ресурслар каби излаб топиш ва таркатиш мумкин бўлган ресурсга айланди. Ушбу ресурснинг фойдаланадиган умумий хажми келгусида давлатларнинг стратегик имкониятини, шунингдек муҳофаа обилятини ҳам белгилаб беради.

Ахборот ресурсларини о илона ташкил этиш ва фойдаланишда улар меҳнат, моддий ва энергетик ресурслар эквиваленти сифатида намоён бўлмоқда. Айни пайтда ахборот – бу бошка барча ресурслардан оқилона ва самарали фойдаланиш амда уларни асраб авайлашга кўмаклашувчи ягона ресурс туридир. Шундай илиб, ахборот ресурслари ахборотлашган жамиятда ишлаб чиқаришнинг асосий исми бўлибгина олмай, балки миллий даромад манбаи сифатидаги товар ҳамдир.

Бошқарув соҳасида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш иктисодий ахборотлар сифати, унинг аниқлиги, объективлиги, тезкорлигини ва бунинг натижаси сифатида эса бошқарув қарорларини ўз вақтида қабул қилиш имкониятини таъминлайди. Иктисодий жараёнларни бошқариш соҳасидаги ахборотлаштириш, энг аввало қиймат ишлаб чиқариш нисбатларининг пасайиши ҳисобига ходимлар иши унумдорлиги ҳамда бошқарув фаолияти билан банд бўлган мутахассислар малақаси ва касбий саводхонлиги ошишини кўзда тутди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхат:

1. Ўзбекистон Республикасининг «Ахборотлаштириш тўғрисида»ги Қонуни, «Халқ сўзи» газетаси, 2004 йил, 11-феврал.
2. Ўзбекистон Республикасининг “Электрон ушжат алмашуви тўғрисида”ги Қонуни, «Халқ сўзи» газетаси, 2004 йил, 20-май.
3. «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони, «Халқ сўзи» газетаси, 2002 йил, 6-июнь.
4. «Компьютерлаштиришни янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ақори, «Халқ сўзи» газетаси, 2002 йил, 8-июнь